

Arvutuslik Eesti keskmine brutokuupalk 2024. a IV kvartalis MTA maksulaekumiste põhjal

Kätlin Raev

Tallinn 2025

Sisukord

Andmete ülevaade	3
Analüüsi meetodid	3
Analüüsi tulemused	5
Kokkuvõtted.....	8
Soovitused	8
Lisad	9
Kasutatud allikad	11

Andmete ülevaade

Analüüsi eesmärk on hinnata Eesti ettevõtluskeskkonda, kasutades aluseks Maksu- ja Tolliameti (EMTA) avaandmeid 2024. aasta IV kvartalis tasutud tööjõumaksude ja töötajate arvu kohta [1].

Lisaks võrreldakse tulemusi Statistikaameti avaldatud keskmise kuupalga näitajatega [2].

Avaandmed on vabalt kasutatavad ja sobivad hästi andmepõhisteks otsusteks, uuringuteks ning erinevateks analüütilisteks rakendusteks.

Brutopalk tähistab töötaja tasu, mille alusel arvestatakse seaduses määratud maksud ja maksed. Analüüs hõlmab kõiki majanduslikult aktiivseid üksusi, kus töötab vähemalt üks inimene.

Analüüsi meetodid

Andmete analüüs hõlmas:

- andmete puhastamist ja standardiseerimist
- lähteülesandes toodud küsimustele vastamist
- andmete visualiseerimist ja avastavat andmeanalüüsi tööriistaga Power BI

Andmetöötlus viidi läbi Pythonis (Jupyter Notebook), mille käigus käsitleti puuduvate väärtuste probleeme, kohandati veeruformaate, täpsustati tekstivälju ning lisati arvutuslik brutopalk.

Brutopalka arvutusmetoodika IV kvartali tasutud tööjõu maksude põhjal

Brutopalka arvutamisel lähtutakse IV kvartali tööjõumaksudest, mille põhjal määratakse ettevõtte brutopalka suurus nii kvartali kui ka ühe töötaja kohta kuus. Arvutusmetoodika sisaldab järgmisi samme:

1. Bruto kvartalipalk

Brutopalka määramiseks kvartali tasemel kasutatakse valemit:

$$\text{Brutokvartal} = \frac{\text{IV kvartali tasutud tööjõumaksud}}{1.338}$$

Tööjõumaksud sisaldavad kõiki maksukohustusi, mis määravad töötaja kogukulud. Kasutatud kordaja **1.338** arvestab tööjõumaksude osakaalu kogukuludes (sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks).

2. Brutokuupalk ühe töötaja kohta

Kui brutokvartal on arvutatud, saab iga töötaja brutokuupalga määrata järgmise valemi abil:

$$\text{Brutokuupalk inimese kohta} = \frac{\text{Brutokvartal}}{3 \times \text{Töötajate arv}}$$

- 3 tähistab kvartali kuude arvu (IV kvartal = oktoober, november, detsember)
- Töötajate arv viitab ettevõttes töötavate inimeste arvule selle perioodi jooksul

See metoodika võimaldab hinnata ettevõtte keskmist palgataset, kuigi täpne tulemus sõltub erinevatest teguritest nagu maksuarvestus, töökoormus ja muud kompensatsioonid.

Erinevused Statistikaameti andmetega

MTA andmetel põhinev brutopalk ei ole otseselt võrreldav Statistikaameti keskmise kuupalga näitajaga. Olulisemad erinevused tulenevad:

- Osalise tööajaga ja väikese sissetulekuga töötajate suuremast osakaalust MTA andmetes
- Statistikaameti valimipõhisest metoodikast ja fookusest täistööajaga töötajatele
- Maksupõhiste andmete võimalikust moonutusest (nt haigusrahad, hüvitised)
- Tulumaksuvaba miinimumi arvesse mitte võtmisest MTA andmetes

Statistikaamet keskendub täistööajaga töötajatele, MTA andmed arvestavad ka osalise koormusega ja juhutöid.

Statistikaamet avaldab regulaarselt keskmise brutokuupalga andmeid maakondade lõikes. 2024. aasta IV kvartali andmete kohaselt olid keskmised brutokuupalgad maakondades järgmised:

Maakond	Keskmine brutokuupalk (IV kvartal 2024)
Tallinn	2 407 €
Harju maakond	2 299 €
Tartu maakond	2 092 €
Eesti keskmine	2 062 €
Lääne maakond	1 586 €
Saare maakond	1 584 €
Valga maakond	1 507 €

Kõrgeim keskmine palk oli Tallinnas (2 407 €), järgnesid Harju maakond (2 299 €) ja Tartu maakond (2 092 €). Madalaim keskmine palk oli Valga maakonnas (1 507 €), alla 1 600 € jäi keskmine palk ka Saare (1 584 €) ja Lääne (1 586 €) maakondades [2]

Analüüsi tulemused

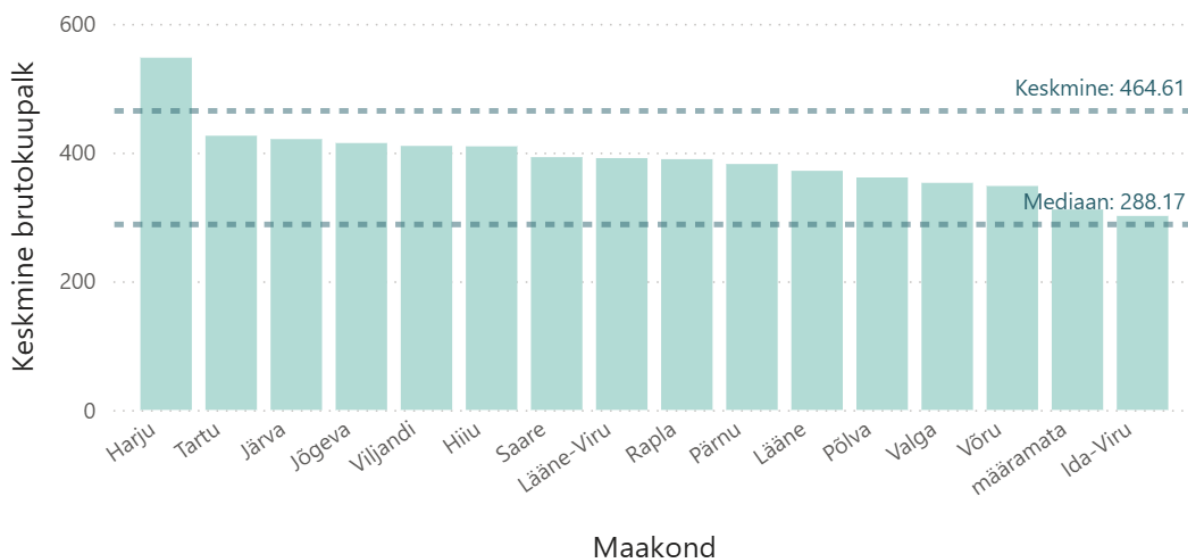
Keskmine brutokuupalk

2024. aasta IV kvartali andmete põhjal oli Maksu- ja Tolliameti tööjõumaksude järgi arvutatud keskmine brutokuupalk 464,61 eurot, mediaanpalk aga 288,17 eurot. See viitab märkimisväärsele hajuvusele sissetulekutes ning suurele madalapalgaliste töötajate osakaalule.

Piirkondlikud erinevused

Maakondade lõikes (*Graafik 1*) kujunes kõrgeim keskmine brutopalk Harju maakonnas (547,26 eurot), millele järgnesid Tartu maakond ja Tallinn. Madalaim keskmine brutopalk oli Ida-Virumaal (301,36 eurot). Ka kohalike omavalitsusüksuste lõikes on palgavahed märgatavad: suurimad keskmised palgad olid Rae vallas, Tallinnas ja Saku vallas (*Lisa 1*), madalaimad aga Narva-Jõesuus, Narvas ja Kohtla-Järvel (*Lisa 2*). See peegeldab Eesti tööjõuturu piirkondlikku ebavõrdsust ning majandustegevuse koondumist suurematesse keskustesse.

Maakondade keskmine brutokuupalk

Graafik 1 – Maakondlik keskmine brutokuupalk

Erinevused organisatsiooniliigi põhjal

Analüüsitavatest organisatsioonidest moodustasid äriühingud 87,5%, mittetulundusühingud 9,6% ning ülejäänud alla 1% (*Lisa 3*). Kõrgeim keskmine brutopalk oli mitteresidendist organisatsioonidel (1 620,10 eurot), mis võib viidata väliskapitali osalusega ettevõtete kõrgemale tasustamistasemele (*Graafik 2*). Madalaim keskmine palk oli mittetulundusühingutel (226,25

eurot), mis peegeldab sektori piiratud rahalisi võimalusi ja sageli vabatahtlikul tegevusel põhinevat töökorraldust.

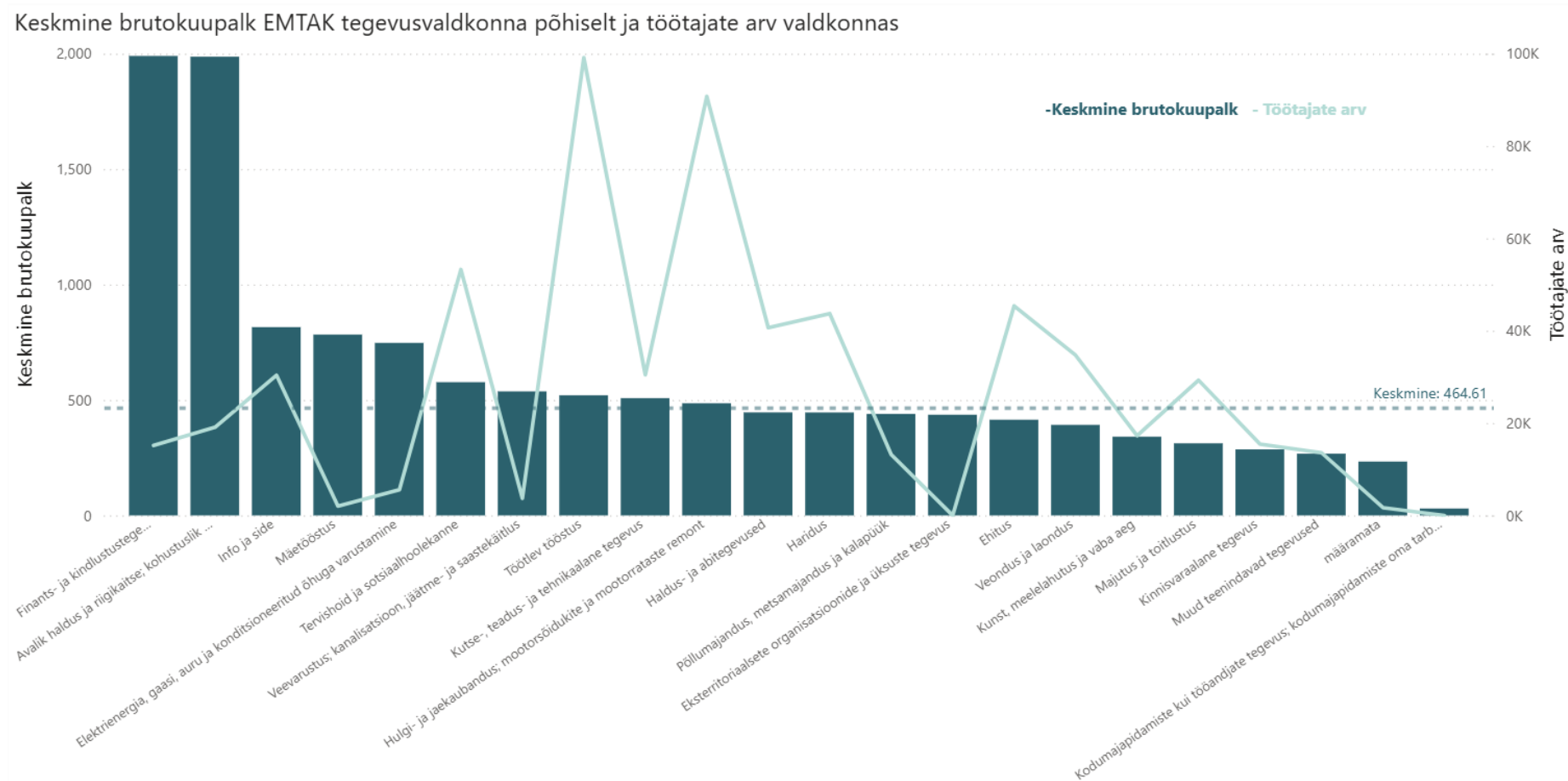
Organisatsiooniliikide keskmine brutokuupalk

Graafik 2 – Organisatsiooniliikide keskmine brutopalk

Tegevusvaldkondade lõikes

EMTAK tegevusvaldkondade järgi olid keskmised brutopalgad oluliselt kõrgemad finants- ja kindlustustegevuses ning avaliku halduse ja riigikaitse sektoris (*Graafik 3*). Neid valdkondi iseloomustab kõrgem lisandväärtus ja stabiilsem tööstruktuur. Samal ajal on suurim töötajate arv töötlevas tööstuses ning hulgi- ja jaekaubanduses, kus keskmine brutopalk jääb pigem kogu valimi keskmise taseme juurde. See viitab sellele, et just suure töötajate arvuga, kuid keskmise tasustamistasemega sektorid kujundavad suuresti riigi üldise palgapildi.

Graafik 3 – Keskmine brutokuupalk EMTAK tegevusvaldkonna põhiselt ja töötajate arv valdkonnas

Käibemaksukohuslaste lõikes

Käibemaksukohuslaste lõikes nähtub, et 69,5% organisatsioonidest on käibemaksukohuslased (*Lisa 4*) ning nende keskmine brutokuupalk (539 €) on oluliselt kõrgem võrreldes mitte-käibemaksukohuslastega (294 €), mis viitab suurema majandustegevuse seosele kõrgema palgatasemega (*Lisa 5*).

Kokkuvõtted

Käesolev analüüs pakkus ülevaate Eesti keskmisest brutokuupalgast 2024. aasta IV kvartalis, tuginedes Maksu- ja Tolliameti tööjõumaksude ning töötajate arvu andmetele. Tulemused näitavad, et suurimad brutopalgad koonduvad Harjumaale ja Tallinnasse, kus tööjõu nõudlus ja majanduslik aktiivsus on kõrgeimad. Madalaimad palgatasemed olid Ida-Virumaal ja Kagu-Eesti piirkondades, mis viitab regionaalsetele erinevustele töövõimalustes ja majandustegevuses.

Oluline erinevus ilmnis ka organisatsiooniliikide lõikes – kõrgeima keskmise brutopalga saavutasid mitteresidendid, madalaim jäi mittetulundusühingutele. Tegevusvaldkondade põhjal tõusid esile finants- ja kindlustussektor ning avalik haldus, mille palgatase ületas märkimisväärselt töötleva tööstuse ja kaubanduse keskmisi näitajaid. Viimastes valdkondades on samas ka suurim töötajate arv, mis viitab sellele, et just need sektorid kujundavad riigi keskmise palgataseme.

Analüüsi käigus ilmnis, et MTA andmetel põhinev brutopalk on madalam kui Statistikaameti keskmine kuupalk. Selle põhjuseks on erinev meetodika: MTA arvestab ka osalise tööajaga ja ajutisi töötajaid ning ei võimalda eristada maksustatava tulu struktuuri. Seetõttu tuleb neid andmeid käsitleda eeskätt tööjõuturu üldiste mustrite hindamisel, mitte täpse palgatase määramisel.

Kokkuvõttes on MTA andmetel põhinev analüüs väärtuslik tööriist ettevõtluskeskkonna hindamisel – see aitab tuvastada piirkondlikke ja struktuurseid erinevusi ning anda esmase hinnangu tööjõukuludele erinevates sektorites ja organisatsioonitüüpides. Täpsemate palgavõrdluste ja poliitikasoovituste koostamisel tuleks siiski toetuda Statistikaameti meetoodiliselt korrigeeritud andmestikule.

Soovitused

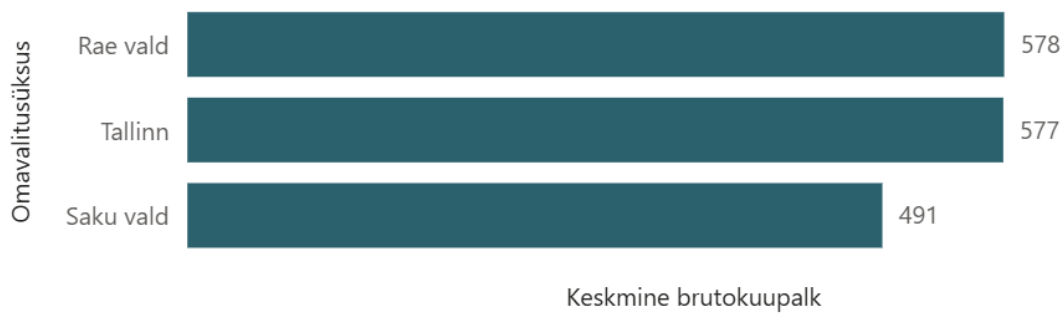
Maksu- ja Tolliameti brutopalga andmeid tasub kasutada eelkõige trendide ja mustrite jälgimiseks ning toetava analüütilise materjalina. Need andmed pakuvad väärtuslikku teavet näiteks ettevõtete tööjõu kasutamise kohta, aidates tuvastada hooajalisi töövorme ning olukordi, kus ettevõtte puuduvad küll töötajad, kuid esineb maksustatav käive.

Kuna MTA andmestik hõlmab ka osalise tööajaga ja väikese sissetulekuga töötajaid ning ei võimalda alati eristada ajutisi või mittestandardseid makseid (nt hüvitised, haigusrahad), ei pruugi see anda täielikku ülevaadet tegelikest palgatasemetest. Seetõttu on realistliku ja võrreldava palgainfo analüüsimiseks soovitatav kasutada Statistikaameti andmeid, mis on meetoodiliselt korrigeeritud ja keskenduvad täistööajaga töötajatele.

Lisad

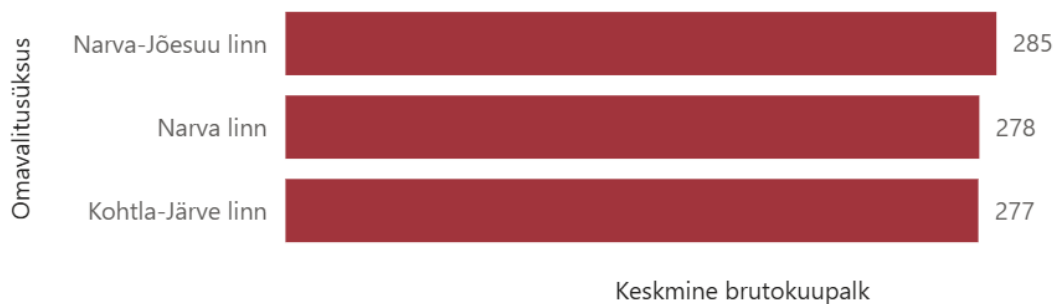
Lisa 1 – Kõrgeima brutokuupalgaga omavalitsusüksused

Kõrgeima brutokuupalgaga omavalitsusüksused

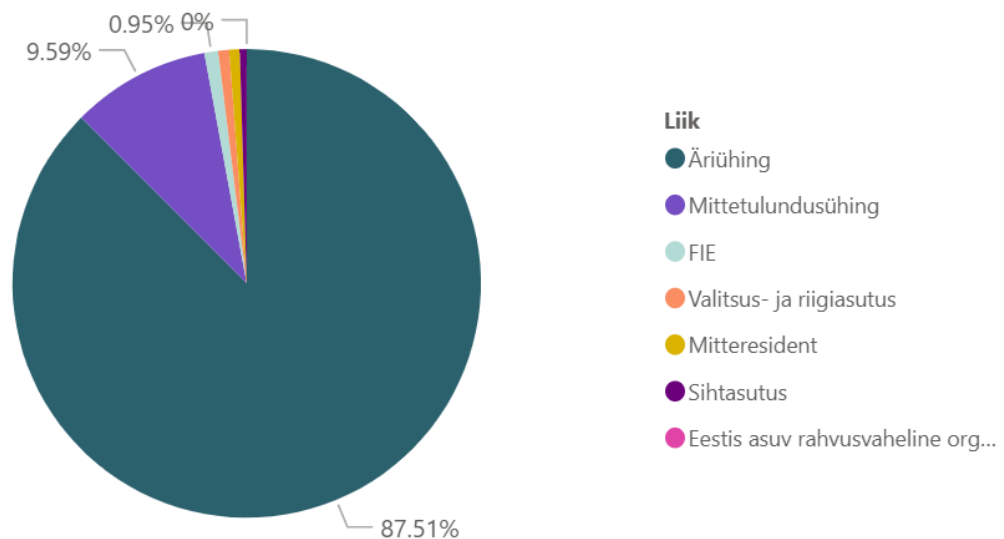
Lisa 2 – Madalaima brutokuupalgaga omavalitsusüksused

Madalaima brutokuupalgaga omavalitsusüksused

Lisa 3 – Organisatsiooniliikide jagunemine

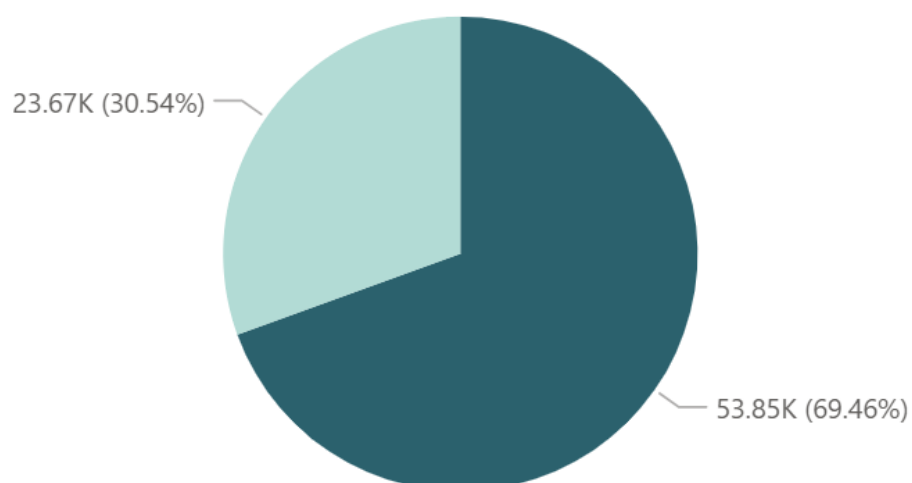
Organisatsiooniliikide jagunemine

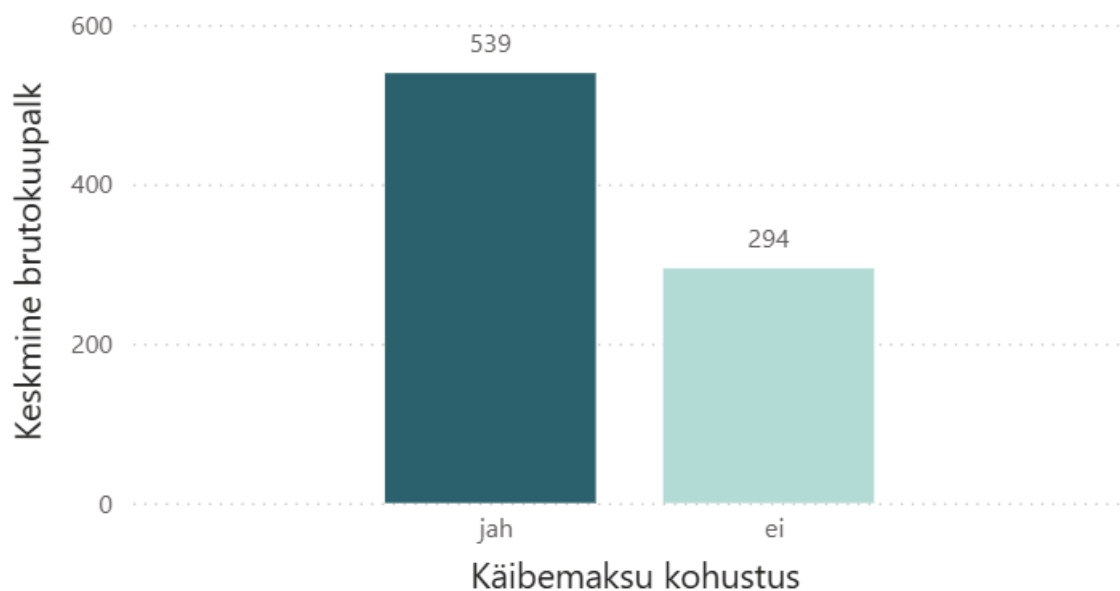
Lisa 4 – Registreeritud käibemaksukohustuslaste osakaal

Registreeritud käibemaksukohustuslaste osakaal

Käibemaksu kohustus ● jah ● ei

Registreeritud käibemaksukohustuslaste keskmine kuubrutopalk

Kasutatud allikad

[1] Statistika ja avaandmed, EMTA <https://www.emta.ee/eraklient/amet-uudised-ja-kontakt/uudised-pressiinfo-statistika/statistika-ja-avaandmed#tasutud-maksud-failid>

[2] Keskmine brutokuupalk, Statistikaamet <https://stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/palk-ja-toojoukulu/keskmine-brutokuupalk>